

Το ίντερνετ πρέπει να είναι δημόσιο αγαθό

Του Ben Tarnoff (μετάφραση: radicalit.gr)

Το Internet χτίστηκε από δημόσιους φορείς – γιατί λοιπόν ελέγχεται από ιδιωτικές εταιρείες;

Την 1η Οκτώβριου, το Internet θα αλλάξει και κανείς δε θα το προσέξει. Αυτός ο αόρατος μετασχηματισμός θα επηρεάσει το πολύ σημαντικό χαρακτηριστικό που καθιστά το Internet χρησιμοποιήσιμο: το Domain Name System (DNS). Όταν πληκτρολογεί κανείς το όνομα ενός website σε έναν browser, το DNS είναι αυτό που μετατρέπει το όνομα σε μια σειρά από αριθμούς που καθορίζουν την πραγματική τοποθεσία του website. Σαν ένας τηλεφωνικός κατάλογος, το DNS ταιριάζει τα ονόματα που έχουν νόημα για εμάς σε αριθμούς που δεν έχουν νόημα.

Για χρόνια, η κυβέρνηση των ΗΠΑ είχε τον έλεγχο του DNS. Όμως τον Οκτώβριο, υπευθυνότητα για το σύστημα θα αναλάβει ένας μη-κερδοσκοπικός οργανισμός με βάση το Los Angeles που λέγεται ICANN (Internet Corporation for Assigned Names and Numbers).

Το ICANN ουσιαστικά ήδη διαχειρίζεται το DNS από τα τέλη της δεκαετίας του '90 κάτω από ένα συμβόλαιο με το Υπουργείο Εμπορίου. Το νέο είναι ότι το ICANN θα έχει ανεξάρτητη ισχύ πάνω στο DNS, κάτω από ένα “πολυ-μετοχικό” μοντέλο που υποτίθεται ότι θα καταστήσει την διακυβέρνηση του Internet περισσότερο διεθνή.

Ο πραγματικός αντίκτυπος είναι πιθανόν να είναι μικρός. Τα μέτρα προστασίας εμπορικού σήματος που αστυνομεύουν το DNS εξ ονόματος των επιχειρήσεων θα παραμείνουν στη θέση τους, για παράδειγμα. Και το γεγονός ότι το ICANN είναι τοποθετημένο στο Los Angeles και εγγεγραμμένο σύμφωνα με το δίκαιο των ΗΠΑ σημαίνει ότι η κυβέρνηση των ΗΠΑ θα συνεχίσει να ασκεί επιρροή, αν και κάπως λιγότερο άμεσα.

Αλλά η συμβολική σημασία είναι τεράστια. Η πώληση του Οκτωβρίου σηματοδοτεί το τελευταίο κεφάλαιο στην ιδιωτικοποίηση του Internet. Ολοκληρώνει μια διαδικασία που ξεκίνησε τη δεκαετία του '90, όταν η κυβέρνηση των ΗΠΑ ιδιωτικοποίησε ένα δίκτυο που χτίστηκε βάσει τεραστίων δημόσιων εξόδων.

Σαν ανταπόδοση, η κυβέρνηση δεν ζήτησε τίποτα: καμία αποζημίωση και κανένα περιορισμό ή όρο στο πώς το Internet θα διαμορφωθεί.

Δεν υπήρχε τίποτα αναπόφευκτο σε αυτό το αποτέλεσμα – αντανakλούσε μια ιδεολογική επιλογή, όχι μια τεχνική αναγκαιότητα. Αντί να αντιμετωπίσει κρίσιμα ζητήματα δημόσιου ελέγχου και πρόσβασης, η ιδιωτικοποίηση απέκλεισε την πιθανότητα να τεθεί το Internet σε ένα πιο δημοκρατικό μονοπάτι.

Όμως η μάχη δεν έχει τελειώσει. Η επερχόμενη παράδοση στο ICANN παρέχει μια ευκαιρία να επανέλθουμε στην αρκετά άγνωστη ιστορία του πώς έγινε η ιδιωτικοποίηση – και πώς θα μπορούσαμε να αρχίσουμε να την αντιστρέφουμε, με το να διεκδικούμε το Internet σαν δημόσιο αγαθό.

Οι δημόσιες ρίζες του Internet

Η Silicon Valley συχνά αρέσκεται να παριστάνει ότι η καινοτομία είναι το αποτέλεσμα επιχειρηματιών που “μαστορεύουν” σε γκαράζ. Αλλά το μεγαλύτερο μέρος της καινοτομίας πάνω στην οποία βασίζεται η Silicon Valley προκύπτει από κρατική έρευνα, για τον απλό λόγο ότι ο δημόσιος τομέας μπορεί να διαθέσει ποσά ώστε να πάρει ρίσκα που ο ιδιωτικός τομέας δε μπορεί.

Είναι ακριβώς η απομόνωση από τις δυνάμεις της αγοράς που επιτρέπει στο κράτος να χρηματοδοτήσει μακροπρόθεσμη επιστημονική εργασία που καταλήγει να παράγει πολλές από τις πιο προσοδοφόρες εφευρέσεις.

Αυτό ισχύει ιδιαίτερα για το Internet. Το Internet ήταν μια τόσο ριζοσπαστική και απίθανη ιδέα που μόνο δεκαετίες δημόσιας χρηματοδότησης και σχεδιασμού μπορούσαν να το κάνουν να υπάρξει. Όχι μόνο η βασική τεχνολογία έπρεπε να εφευρεθεί, αλλά οι υποδομές έπρεπε να χτιστούν, ειδικοί έπρεπε να εκπαιδευτούν και εργολάβοι έπρεπε να προσλάβουν προσωπικό, να χρηματοδοτηθούν και σε κάποιες περιπτώσεις, να προκύψουν σαν παρακλάδια κυβερνητικών υπηρεσιών.

Το Internet μερικές φορές συγκρίνεται με το διαπολιτειακό σύστημα αυτοκινητοδρόμων, ένα άλλο μεγάλο δημόσιο πρότζεκτ. Όμως όπως τονίζει ο νομικός ακτιβιστής Nathan Newman, η σύγκριση έχει νόημα μόνο αν η κυβέρνηση “είχε πρώτα φανταστεί την πιθανότητα των αυτοκινήτων, υποβοηθήσει την εφεύρεση της αυτοκινητοβιομηχανίας, χρηματοδοτήσει την τεχνολογία του μπετόν και της ασφάλτου και χτίζει ολόκληρο το αρχικό σύστημα.”

Ο Ψυχρός Πόλεμος παρείχε το πρόσχημα για αυτό το φιλόδοξο εγχείρημα. Τίποτα δε χαλάρωνε τα σκοινιά του πορτοφολιού των Αμερικάνων πολιτικών όσο ο φόβος του να μείνουν πίσω από τη Σοβιετική Ένωση. Αυτός ο φόβος κορυφώθηκε το 1957, όταν οι σοβιετικοί έστειλαν τον πρώτο δορυφόρο στο διάστημα. Η εκτόξευση του Sputnik παρήγαγε μια γνήσια αίσθηση κρίσης στο Αμερικάνικο κατεστημένο, και οδήγησε σε μια ουσιαστική αύξηση της ομοσπονδιακής χρηματοδότησης της έρευνας.

Μια συνέπεια ήταν η δημιουργία της Advanced Research Projects Agency (ARPA), που θα άλλαζε μετέπειτα το όνομά της σε Defense Advanced Research Projects Agency (DARPA).

Η ARPA έγινε ο E&A βραχίονας του Υπουργείου Άμυνας. Αντί για κεντροποιημένη έρευνα σε κυβερνητικά εργαστήρια, η ARPA ακολούθησε μια πιο κατανεμημένη προσέγγιση, καλλιεργώντας μια κοινότητα από εξωτερικούς συνεργάτες τόσο από την ακαδημία όσο και από τον ιδιωτικό τομέα.

Στις αρχές της δεκαετίας του '60, η ARPA άρχισε να επενδύει πολύ στην υπολογιστική, χτίζοντας μεγάλες μονάδες στα πανεπιστήμια και σε άλλα ερευνητικά κέντρα. Αλλά ακόμα και για μια υπηρεσία τόσο γεναιόδωρα χρηματοδοτημένη όπως η ARPA, το αμόκ ξοδέματος δεν ήταν διαχειρίσιμο. Εκείνες τις μέρες, ένας υπολογιστής κόστιζε εκατοντάδες χιλιάδες, αν όχι εκατομμύρια δολάρια. Έτσι η ARPA ανακάλυψε ένα τρόπο να μοιράζεται τους υπολογιστικούς της πόρους περισσότερο αποτελεσματικά μεταξύ των εξωτερικών της συνεργατών: έχτισε ένα δίκτυο.

Αυτό το δίκτυο ήταν το ARPANET, και έθεσε τα θεμέλια του Internet. Το ARPANET συνέδεε υπολογιστές μέσω μιας πειραματικής τεχνολογίας που λεγόταν δρομολόγηση πακέτου (packet-switching), που συμπεριελάμβανε το σπάσιμο των μηνυμάτων σε μικρότερα

κομματάκια που λέγονται πακέτα, τη δρομολόγησή τους μέσα από ένα λαβύρινθο από διακόπτες και την επανασυναρμολόγησή τους στην άλλη άκρη.

Σήμερα, αυτός είναι ο μηχανισμός που μεταφέρει δεδομένα στο Internet, αλλά τον καιρό εκείνο, η βιομηχανία τηλεπικοινωνιών το θεωρούσε εντελώς μη πρακτικό. Χρόνια νωρίτερα, η Αεροπορία είχε προσπαθήσει να πείσει την AT&T να χτίσει ένα τέτοιο δίκτυο, χωρίς επιτυχία. Η ARPA κατέληξε να προσφέρει το ARPANET στην AT&T όντας ήδη σε λειτουργία, προτιμώντας να αγοράζει χρόνο πάνω στο δίκτυο παρά να το διαχειρίζεται η ίδια.

Δοσμένης της ευκαιρίας να αποκτήσει το πιο εκλεπτυσμένο δίκτυο υπολογιστών στον κόσμο, η AT&T αρνήθηκε. Τα στελέχη της απλώς δεν μπόρεσαν να δουν κέρδος μέσα από αυτό.

Αυτή η απουσία διορατικότητας ήταν ευχής έργων για εμάς τους υπόλοιπους. Υπό δημόσια διαχείριση, το ARPANET άθιβε. Ο κυβερνητικός έλεγχος έδωσε στο δίκτυο αυτό δύο βασικά πλεονεκτήματα.

Το πρώτο ήταν χρηματοδότηση: η ARPA μπορούσε να ρίξει λεφτά στο σύστημα χωρίς να ανησυχεί για την κεδροφορία. Η πρωτοποριακή έρευνα ανατέθηκε στους πιο ταλαντούχους επιστήμονες πληροφορικής της χώρας, σε κλίμακα που θα ήταν αυτοκτονική για μια εταιρεία του ιδιωτικού τομέα.

Κρίσιμη εξέλιξη ήταν επίσης, πως η ARPA επέβαλλε μια “ανοιχτή” (open source) πολιτική που ενθάρρυνε την συνεργασία και τον πειραματισμό. Οι ανάδοχοι που συνέβαλαν στο ARPANET έπρεπε να μοιραστούν τον πηγαίο κώδικα και τις τεχνολογίες των δημιουργών τους, ή θα ρίσκαραν τις θέσεις τους. Αυτό ήταν καταλυτικό για την επιστημονική δημιουργικότητα, καθώς οι ερευνητές από ένα φάσμα διαφορετικών ιδρυμάτων μπορούσαν να βελτιώσουν και να επεκτείνουν το έργο του άλλου, χωρίς να ζουν με το φόβο του νόμου περί πνευματικής ιδιοκτησίας.

Η πιο σημαντική καινοτομία που προέκυψε ήταν τα δικτυακά πρωτόκολλα, τα οποία εμφανίστηκαν πρώτη φορά στα μέσα της δεκαετίας του 1970. Αυτά είναι και ο λόγος για τον οποίο το ARPANET εξελίχθηκε στο γνωστό Internet, παρέχοντας μια “κοινή γλώσσα” που έδινε τη δυνατότητα σε διαφορετικά δίκτυα να επικοινωνούν μεταξύ τους.

Η ανοιχτή και μη-ιδιόκτητη φύση του διαδικτύου ενίσχυσε σημαντικά τη χρησιμότητά του. Υποσχέθηκε ένα ενιαίο διαλειτουργικό πρότυπο για την ψηφιακή επικοινωνία: ένα παγκόσμιο μέσο, όχι ένα συνοθύλευμα αταίριαστων εμπορικών διαλέκτων.

Με την προώθηση της ARPA και τον “εναγκαλισμό” του από τους ερευνητές, το Internet μεγάλωσε γρήγορα. Η δημοτικότητά του οδήγησε σύντομα επιστήμονες έξω από τον στρατιωτικό τομέα και τον κύκλο της ARPA να απαιτήσουν πρόσβαση.

Σε απάντηση, το Εθνικό Ίδρυμα Επιστημών (NSF) ανέλαβε μια σειρά πρωτοβουλιών με στόχο την αξιοποίηση του διαδικτύου σχεδόν σε κάθε πανεπιστήμιο της χώρας. Οι διαπραγματεύσεις αυτές κατέληξαν στο NSFNET, ενός εθνικού δικτύου που έγινε η νέα “ραχοκοκαλιά” του ίντερνετ.

Η ραχοκοκαλιά αυτή ήταν μια συλλογή από καλώδια και υπολογιστές, που διαμόρφωναν

την κεντρική αρτηρία του δικτύου. Έμοιαζε κάπως με ένα ποτάμι: δεδομένα “έρρεαν” από το ένα άκρο στο άλλο, γεμίζοντας παραπόταμους, οι οποίοι διακλαδώνονταν σε όλο και μικρότερα ρεύματα.

Αυτά τα ρεύματα εξυπηρετούσαν μεμονωμένους χρήστες, οι οποίοι ποτέ δεν “ακουμπούσαν” τη ραχοκοκαλιά άμεσα. Αν έστελναν δεδομένα σε κάποιο άλλο μέρος του διαδικτύου, αυτά θα ταξίδευαν όλη την αλυσίδα των παραπόταμων μέχρι να φτάσουν τη ραχοκοκαλιά, και ύστερα, ακολουθώντας κάποια άλλη “αλληλουχία”, έφταναν στο ρεύμα που εξυπηρετούσε τον παραλήπτη.

Ένα μάθημα από αυτό το μοντέλο είναι ότι το ίντερνετ χρειάζεται πολλά άλλα μικρότερα δίκτυα στις τάξεις του. Το ποτάμι είναι άχρηστο χωρίς τους παραπόταμους που το επεκτείνουν. Αυτός είναι και ο λόγος που η NSF, για να εξασφαλίσει την ευρύτερη δυνατή συνδεσιμότητα, επιδόθηκε μια σειρά από περιφερειακά δίκτυα που συνέδεαν πανεπιστήμια και άλλα ιδρύματα στη ραχοκοκαλιά του NSFNET.

Όλο αυτό δεν ήταν φθηνό, αλλά λειτούργησε. Οι μελετητές Jay P. Kesan και Rajiv C. Shah υπολόγισαν ότι το κόστος του προγράμματος ανήλθε σε πάνω από 200 εκατομμύρια δολάρια. Άλλες δημόσιες πηγές, συμπεριλαμβανομένων πολιτειακών κυβερνήσεων, κρατικών πανεπιστημίων, και άλλων ομοσπονδιακών υπηρεσιών ενδέχεται να συνέβαλαν άλλα 2 δις δολάρια για τη δικτύωση του NSFNET.

Χάρη σε αυτή τη χιονοστοιβάδα χρηματοδότησης από το δημόσιο, η επιστημονική τεχνολογία αιχμής που επωάστηκε από την ARPA έγινε ευρέως διαθέσιμη σε αμερικάνους ερευνητές από το τέλος της δεκαετίας του 1980.

Ο δρόμος προς την ιδιωτικοποίηση

Αλλά, από τις αρχές τις δεκαετίας του '90, το Internet είχε γίνει θύμα της ίδιας του της επιτυχίας. Το δίκτυο μάλιστα η συμφόρηση, και κάθε φορά που η NSF το αναβάθμιζε, ακόμα περισσότεροι άνθρωποι στοιβάζονταν σε αυτό.

Το 1988, οι χρήστες έστελναν λιγότερα από ένα εκατομμύριο πακέτα μηνιαίως. Μέχρι το 1992, έστελναν 150 δις. Ακριβώς όπως οι καινούριες οδικές αρτηρίες δημιουργούν περισσότερη κίνηση, οι βελτιώσεις του NSF μόνο ανέβαζαν τη ζήτηση, υπερφορτώνοντας το σύστημα.

Ξεκάθαρα, στους ανθρώπους άρεσε το ίντερνετ. Και αυτοί οι αριθμοί θα είχαν ανέβει ακόμα υψηλότερα αν το NSF δεν επέβαλε περιορισμούς για τους χρήστες του. Η “Πολιτική Αποδεκτής Χρήσης” (Acceptable Use Policy, AUP) του NSFNET απαγόρευσε την εμπορική κίνηση, διατηρώντας το δίκτυο μόνο για εκπαιδευτική και ερευνητική χρήση. Το NSF θεώρησε αυτή την κίνηση πολιτική αναγκαιότητα, δεδομένου ότι το Κογκρέσο θα μπορούσε να μειώσει τη χρηματοδότηση, εάν τα έσοδα από τη φορολογία φαινόταν ότι επιδοτούν έμμεσα και τη βιομηχανία.

Στην πράξη, αυτή η πολιτική περιορισμών ήταν σε μεγάλο βαθμό ανεφάρμοστη, καθώς οι εταιρείες χρησιμοποιούσαν τακτικά το NSFNET. Και γενικότερα, ο ιδιωτικός τομέας κέρδισε χρήματα από το Internet για δεκαετίες, τόσο ως ανάδοχοι όσο και ως προνομιούχοι λογισμικού, hardware, υποδομών και ταλαντούχων μηχανικών που αναπτύχθηκαν με κρατικά κονδύλια.

Η πολιτική περιορισμών μπορεί να ήταν ένας “νομικός μύθος”, αλλά είχε κάποια επίδραση. Αφήνοντας επίσημα εκτός την εμπορική δραστηριότητα, γέννησε ένα παράλληλο σύστημα ιδιωτικών δικτύων. Μέχρι τις αρχές της δεκαετίας του 1990, πολλοί εμπορικοί πάροχοι είχαν ξεφυτρώσει σε όλη τη χώρα, προσφέροντας υπηρεσίες χωρίς περιορισμούς για το είδος της κίνησης που θα μεταφέρουν.

Πολλά από αυτά τα δίκτυα εντοπίζουν την προέλευσή τους στην κρατική χρηματοδότηση, στρατολογώντας “βετεράνους” της ARPA για την τεχνική εμπειρογνώμοσή τους. Αλλά, ανεξάρτητα από τα πλεονεκτήματά τους, τα εμπορικά δίκτυα είχαν απαγορευτεί από το “επίσημο” Internet, πράγμα που περιόριζε αναπόφευκτα την αξία τους.

Το Internet τελούσε υπό δημόσια ιδιοκτησία, όμως έφτανε σε κρίσιμο σημείο. Οι εκτινασσόμενες απαιτήσεις των ερευνητών το περιόριζαν, ενώ η AUP απέτρεπε την πρόσβαση σε ευρύτερο κοινό.

Αυτά δεν ήταν εύκολα προβλήματα προς λύση. Το να ανοίξεις το Internet στον καθένα και να δημιουργήσεις τη χωρητικότητα για να τους καλύψεις όλους, θα επέφερε αξιοσημείωτες προκλήσεις, τόσο πολιτικές όσο και τεχνολογικές.

Ο Δ/ντής του NSFNET, Stephen Wolff, είδε την ιδιωτικοποίηση ως απάντηση. Πίστευε ότι το να παραχωρήσεις το ίντερνετ στον ιδιωτικό τομέα θα έφερνε δύο μεγάλα πλεονεκτήματα: θα διευκόλυνε τη συμφόρηση, δίνοντας το έναυσμα για νέα εισροή επενδύσεων και θα καταργούσε την AUP, επιτρέποντας σε παρόχους να εντάξουν τα δίκτυά τους στο NSFNET. Αποδεδειγμένο από κυβερνητικό έλεγχο, το ίντερνετ θα μπορούσε, τελικά, να γίνει μέσο μαζικής ενημέρωσης.

Το πρώτο βήμα έλαβε χώρα το 1991. Λίγα χρόνια νωρίτερα, το NSF είχε αναθέσει το συμβόλαιο λειτουργίας δικτύου του σε ένα συνεταιρισμό των Πανεπιστημίων του Μίτσιγκαν, ονομαζόμενο Merit, σε συνεργασία με τις IBM και MCI. Αυτό το γκρουπ είχε μειοδοτήσει σημαντικά, αναγνωρίζοντας την επιχειρηματική ευκαιρία. Το 1991, αποφάσισαν να επωφεληθούν οικονομικά, δημιουργώντας μία κερδοσκοπική θυγατρική, η οποία άρχισε να εμπορεύεται διαφημιστική πρόσβαση στο NSFNET, με τις ευλογίες του Wolff.

Η κίνηση αυτή εξόργισε την υπόλοιπη βιομηχανία διαδικτύου. Οι εταιρείες κατηγόρησαν ευθέως την NSF, ότι προέβη σε παρασκηνιακή συμφωνία, προκειμένου να παραχωρήσει στους συνεργάτες της μονοπώλιο και δημιούργησε αρκετά προβλήματα, ώστε να προκαλέσει ακροάσεις στο Κογκρέσο, το 1992.

Οι ακροάσεις αυτές, δεν έρχονταν σε αντιπαράθεση με την επιθυμία για ιδιωτικοποίηση, παρά μόνο με τους όρους αυτής. Τώρα που ο Wolff είχε θέσει σε κίνηση την ιδιωτικοποίηση, οι υπόλοιποι πάροχοι θέλησαν απλώς ένα κομμάτι απ' την πίτα.

Ένας από τους διευθύνοντες συμβούλους τους, ο William Schrader, επιβεβαίωνε ότι οι ενέργειες του NSF ήταν “σαν να δίνεις ένα δημόσιο πάρκο στην K-mart”. Η λύση δεν ήταν να διατηρηθεί το πάρκο, αλλά να τεμαχιστεί και να δοθεί και σε άλλες εταιρείες όπως η K-mart. (σημείωση: η K-mart είναι εμπορική εταιρεία – κολοσσός)

Οι ακροάσεις ανάγκασαν την NSF να αναλάβει μεγαλύτερο βιομηχανικό ρόλο, αυτό του σχεδιασμού του μέλλοντος του διαδικτύου. Προβλέψιμα, αυτό είχε ως αποτέλεσμα ακόμη

γρηγορότερη και βαθύτερη ιδιωτικοποίηση. Προηγουμένως, η NSF είχε σκεφτεί να κάνει αναδιάρθρωση του NSFNET, προκειμένου να επιτρέψει σε περισσότερους προμηθευτές να το συντηρήσουν.

Από το 1993, ως απάντηση στη συμμετοχή της βιομηχανίας, το NSF είχε αποφασίσει να προβεί στο πολύ πιο ριζικό βήμα της πλήρους εξάλειψης του NSFNET. Αντί μίας εθνικής “ραχοκοκαλιάς”, θα υπήρχαν πολλές, οι οποίες θα ανήκαν και θα λειτουργούσαν από εμπορικούς προμηθευτές.

Οι ηγέτες της βιομηχανίας ισχυρίζονταν ότι ο επανασχεδιασμός εξασφάλιζε “ίσους όρους ανταγωνισμού”. Ακριβέστερα, το πεδίο παρέμενε κεκλιμένο, αλλά ανοιχτό σε περισσότερους παίκτες. Αν η παλιά αρχιτεκτονική του ίντερνετ είχε ευνοήσει το μονοπώλιο, η νέα θα ήταν κομμένη και ραμμένη στα μέτρα του ολιγοπωλίου.

Δεν υπήρχαν τόσο πολλές εταιρείες με εδραιωμένη αρκετή υποδομή ώστε να λειτουργήσουν ένα δίκτυο κορμού. Πέντε, για την ακρίβεια. Η NSF δεν άνοιγε τόσο το ίντερνετ σε διαγωνισμό, όσο το μετέφερε σε μία χούφτα εταιρειών που περίμεναν στο παρασκήνιο.

Εντυπωσιακά, αυτή η μεταφορά έγινε χωρίς όρους. Δεν θα υπήρχε ομοσπονδιακή επίβλεψη στους νέους ιντερνετικούς παρόχους ούτε κανόνες για να ελέγχουν τον τρόπο με τον οποίο οι προμηθευτές θα «έτρεχαν» τις υποδομές τους.

Επίσης, δεν θα μπορούσε να υπάρχει πλέον χρηματοδότηση για τα μη κερδοσκοπικά περιφερειακά δίκτυα, τα οποία συνέδεαν εγκαταστάσεις και συνοικίες στις μέρες του NSFNET. Σύντομα, αποκτήθηκαν ή χρεοκώπησαν απο κερδοσκοπικά εγχειρήματα. Το 1995, το NSF σταμάτησε τη λειτουργία του NSFNET. Μέσα σε λίγα χρόνια, η ιδιωτικοποίηση ολοκληρώθηκε.

Η ραγδαία ιδιωτικοποίηση του ίντερνετ προκάλεσε μικρό διάλογο και καθόλου αντιπαραθέσεις. Καθώς ο Wolff άνοιγε το δρόμο, ενεργούσε υπό ευρύτερη γενική παραδοχή.

Η αλαζονεία της ελεύθερης αγοράς της δεκαετίας του 1990 και το έντονα απορρυθμισμένο πολιτικό κλίμα, ενθαρρυμένο από τους Δημοκρατικούς του Bill Clinton και τους Ρεπουμπλικάνους του Newt Gingrich, όρισαν την πλήρως ιδιωτική κυριότητα του Internet τόσο ως ωφέλιμη όσο και αναπόφευκτη.

Η κατάρρευση της Σοβιετικής Ένωσης ενίσχυσε την άποψη αυτή, καθώς η ψυχροπολεμική λογική για περισσότερο ισχυρό δημόσιο σχεδιασμό εξαφανίστηκε. Τελικά, το βάθος της βιομηχανικής επίδρασης στη διαδικασία, εγγυόταν ότι η ιδιωτικοποίηση θα έπαιρνε μία ιδιαίτερως ακραία μορφή.

Πιθανότατα, ο πιο αποφασιστικός παράγοντας στην ιδιωτικοποίηση, ήταν η απουσία μίας οργανωμένης καμπάνιας που να απαιτεί μία εναλλακτική. Μία τέτοια κίνηση θα μπορούσε να προτείνει μία γκάμα μέτρων, σχεδιασμένων για τη δημοσιοποίηση του ίντερνετ χωρίς την πλήρη ιδιωτικοποίησή του. Το κράτος θα μπορούσε να διευρύνει τα μη κερδοσκοπικά τοπικά δίκτυα, αντί να τα εγκαταλείψει.

Χρηματοδοτούμενα από συνδρομές προερχόμενες από τη ραχοκοκαλιά των παρόχων, τα

δίκτυα αυτά θα επέτρεπαν στην κυβέρνηση να εγγυηθεί σε όλους τους Αμερικανούς πρόσβαση στο Internet με υψηλές ταχύτητες και χαμηλό κόστος, σαν κοινωνικό δικαίωμα. Στο μεταξύ, η FCC θα μπορούσε να ελέγχει τους παρόχους, θέτοντας τέλη, τα οποία θα πληρώνουν ο ένας στον άλλον για τη μεταφορά πληροφοριών, επιβλέποντας τους ως η δημόσια αρχή.

Όμως, θεσπίζοντας έστω και ένα μόνο κομμάτι αυτών των πολιτικών, θα απαιτούσε μία λαϊκή κινητοποίηση και το Internet ήταν σχετικά άγνωστο στις αρχές της δεκαετίας του 1990, περιορισμένο κατά κύριο λόγο σε ακαδημαϊκούς και εμπειρογνώμονες. Ήταν δύσκολο να δημιουργήσεις μία συμμαχία για τον εκδημοκρατισμό μίας τεχνολογίας, για την οποία η πλειοψηφία του κόσμου δεν ήξερε ούτε καν ότι υπήρχε.

Σε αυτό το τοπίο, η ιδιωτικοποίηση κέρδισε μία νίκη, τόσο ολοκληρωμένη, που έγινε σχεδόν αόρατη και σιωπηρά έφερε την επανάσταση στην τεχνολογία, η οποία σύντομα θα έφερνε την επανάσταση στον κόσμο.

Επανάκτηση μιας “λαϊκής” πλατφόρμας

Είκοσι χρόνια μετά, το Internet έχει διογκωθεί εξαιρετικά, αλλά η ιδιοκτησιακή δομή του πυρήνα των υποδομών του, είναι σχεδόν η ίδια. Το 1995, πέντε εταιρίες κατείχαν τη “ραχοκοκκαλιά” του Internet. Σήμερα, υπάρχουν (στο περίπου) επτά με δώδεκα κύριοι πάροχοι στις ΗΠΑ, αναλόγως του πως τις μετρά κανείς.

Τη στιγμή που μια σειρά συγχωνεύσεων και εξαγορών έχει οδηγήσει στη μετονομασία και την αναδιοργάνωση τους, πολλές από τις μεγαλύτερες αμερικάνικες εταιρίες συνδέονται με τα κλασικά ολιγοπώλια, όπως η AT&T, η Cogent, η Sprint και η Verizon.

Οι όροι ιδιωτικοποίησής τους διευκόλυναν να προστατεύσουν τη θέση τους. Για να διαμορφώσουν ένα ενοποιημένο Internet, οι κυρίαρχοι πάροχοι πρέπει να διασυνδεθούν μεταξύ τους και με τους μικρότερους πάροχους. Έτσι μεταφέρεται η πληροφορία από ένα μέρος σε ένα άλλο, μέσω του Internet. Επίσης, επειδή η κυβέρνηση δεν όρισε τις πολιτικές διασύνδεσης όταν ιδιωτικοποίησε το Internet, οι “μεγάλοι” πάροχοι μπορούν να “κλείσουν” οποιαδήποτε συμφωνία θέλουν.

Επι της ουσίας, αφήνουν ο ένας τον άλλον (κύριο πάροχο) να διασυνδέονται δωρεάν, επειδή αυτό λειτουργεί προς το κοινό τους συμφέρον, αλλά χρεώνουν τους μικρότερους πάροχους για τη μεταφορά δεδομένων. Αυτά τα συμβόλαια δεν είναι απλώς μη ενταγμένα σε κάποιο πλαίσιο κανόνων, αλλά συνήθως είναι και μυστικά. Διαπραγματευόμενοι πίσω από κλειστές πόρτες, με τη βοήθεια της τήρησης του απορρήτου των συμφωνιών, σιγουρεύουν ότι η βασική λειτουργία του Internet δεν ελέγχεται -απλώς- από τις μεγάλες εταιρίες, αλλά μένει και κρυφή από το ευρύ κοινό.

Προσφάτως, αναδύθηκε η συγκέντρωση αυτής της δυναμικής. Δεν είναι μόνο η “ραχοκοκκαλιά” του Internet, που ελέγχεται από σχετικά λίγα χέρια. Σήμερα, περισσότερα από τον μισό όγκο δεδομένων που κυκλοφορούν προς τους Αμερικάνους χρήστες, τις ώρες αιχμής, διακινούνται μόνο μέσα από 30 εταιρίες, με τη Netflix να καταλαμβάνει ένα ιδιαίτερα μεγάλο μέρος αυτών.

Ομοίως, γιγαντιαίοι όμιλοι των τηλεπικοινωνιών και της ενσύρματης επικοινωνίας, όπως η Comcast, η Verizon και η Time Warner Cable κυριαρχούν στην αγορά των ευρυζωνικών

υπηρεσιών. Αυτές οι δύο βιομηχανίες έχουν μεταμορφώσει την αρχιτεκτονική του διαδικτύου δημιουργώντας παρακάμψεις στις μεταξύ τους διασυνδέσεις, παρακάμπτοντας τον κορμό του διαδικτύου. Διαμοιραστές πληροφοριών, όπως η Netflix κυκλοφορούν τα video τους απευθείας σε ευρυζωνικούς πάροχους, όπως η Comcast, αποφεύγοντας ένα καθορισμένο κύκλωμα το οποίο θα έπρεπε να ακολουθήσουν, μέσα από τα “έγκατα” του Internet.

Αυτές οι συμφωνίες έχουν προκαλέσει εκρηκτικές αντιπαραθέσεις και συνέβαλαν στο να γίνουν τα πρώτα διστακτικά βήματα της ρύθμισης της διαδικτυακής λειτουργίας στις ΗΠΑ. Το 2015 η Ομοσπονδιακή Επιτροπή Επικοινωνιών (FCC) ανακοίνωσε την πιο δυναμική της ρύθμιση μέχρι στιγμής προωθώντας την “ουδετερότητα του δικτύου”, την αρχή ότι οι πάροχοι διαδικτυακών υπηρεσιών πρέπει να αντιμετωπίζουν όλα τα δεδομένα (μεταφορά πληροφορίας) με τον ίδιο τρόπο, αδιαφορώντας για το αν αυτά προέρχονται από τη Netflix ή το blog κάποιου χρήστη του διαδικτύου.

Στην πραγματικότητα, η ουδετερότητα της λειτουργίας του διαδικτύου είναι αδύνατη, δεδομένης της τωρινής δομής του Internet. Αλλά ως ένα αίτημα για να κινητοποιήσει τον κόσμο, έχει συγκεντρώσει τη δημόσια προσοχή, όσον αφορά στον συνεργατικό έλεγχο του διαδικτύου και έχει επιφέρει πραγματικές νίκες.

Οι κανονισμοί της Ομοσπονδιακής Επιτροπής Επικοινωνιών (FCC) αναδιέταξαν τους ευρυζωνικούς πάροχους ως κοινούς μεταφορείς πληροφοριών, κάτι το οποίο τους κάνει να υπόκεινται στους κανόνες των τηλεπικοινωνιών, για πρώτη φορά. Ο οργανισμός υποσχέθηκε να χρησιμοποιήσει αυτές τις νέες δυναμικές, για να απαγορεύσει στις ευρυζωνικές εταιρίες να αποκλείουν την μεταφορά πληροφοριών σε συγκεκριμένα site, να μειώνουν τις ταχύτητες των πελατών και να αποδέχονται την “προτεραιότητα επί πληρωμή” από τους διαμοιραστές πληροφοριών.

Η απόφαση της Ομοσπονδιακής Επιτροπής Επικοινωνιών (FCC) είναι μια καλή αρχή, αλλά δεν είναι αρκετή. Απορρίπτει κατηγορηματικώς ένα ρυθμιστικό πλαίσιο κανόνων ευρείας κλίμακας και απαλλάσσει τους ευρυζωνικούς πάροχους από πολλές διατάξεις της συμφωνίας “Communications Act of 1934”.

Επίσης, εστιάζει στην ευρυζωνικότητα, αδιαφορώντας για τον κύριο κορμό του Internet. Αλλά η απόφαση αυτή αποτελεί ένα αμφιλεγόμενο ζήτημα, το οποίο μπορεί να συζητηθεί περαιτέρω και να διευρυνθεί, ιδιαίτερα από τη στιγμή που η FCC έχει αφήσει ανοιχτές αρκετές εξειδικεύσεις της απόφασης αυτής, που αφορούν την υλοποίησή τους.

Ένα άλλο σημαντικό μέτωπο είναι τα μητροπολιτικά ευρυζωνικά δίκτυα. Το 2010, ο κύριος πάροχος ενέργειας στην πόλη Chattanooga (στην πολιτεία του Tennessee) ξεκίνησε προσφέροντας οικονομικές και υψηλής ταχύτητας διαδικτυακές υπηρεσίες στους κατοίκους. Χρησιμοποιώντας ένα δίκτυο οπτικών ινών, υλοποιημένο εν μέρει από ομοσπονδιακές χρηματοδοτήσεις, η υπηρεσία κοινής ωφέλειας προσφέρει μερικές από τις μεγαλύτερες διαδικτυακές ταχύτητες, σε κατοικημένη περιοχή, ανά τον κόσμο.

Η “βιομηχανία” στον χώρο των ευρυζωνικών υπηρεσιών απάντησε δυναμικά, προσπαθώντας να ασκήσει υπογείως πολιτική πίεση στη νομοθετική εξουσία του κράτους να απαγορεύσει ή να περιορίσει παρόμοια εγχειρήματα. Η επιτυχία, όμως, του μοντέλου της Chattanooga έχει εμπνεύσει κινήματα σχετικά με την ευρυζωνικότητα σε μητροπολιτικό επίπεδο σε πολλές άλλες πόλεις, συμπεριλαμβανομένου του Seattle, όπου η σοσιαλίστρια δημοτική

σύμβουλος Kshama Sawant έχει πολλάκις υποστηρίξει αυτή την ιδέα.

Αυτά μπορεί να φαίνονται μικρά βήματα, αλλά αναδεικνύουν τη δυνατότητα οικοδόμησης ενός δημοφιλούς κινήματος, το οποίο να εναντιώνεται στην ιδιωτικοποίηση. Αυτό δεν περιλαμβάνει μόνο την πίεση για ακόμη μεγαλύτερη επίβλεψη από την FCC και τη δημόσια παροχή ευρυζωνικών δικτύων, αλλά και μια αλλαγή ρητορικής σχετικά με τον μετασχηματισμό του Internet.

Μια από τις πιο ζημιογόνες εμμονές των “μεταρρυθμιστών” του Internet είναι η αντίληψη ότι ο μεγαλύτερος ανταγωνισμός θα εκδημοκρατίσει το διαδίκτυο. Το Internet απαιτεί μεγάλες υποδομές για να λειτουργήσει. Το να τεμαχίσεις τις μεγάλες εταιρίες, που κατέχουν τις υποδομές, σε μικρότερες και μικρότερες εταιρίες με την ελπίδα ότι τελικά η αγορά θα λειτουργήσει καλύτερα, είναι λάθος.

Αντί να προσπαθούμε να διαφύγουμε το “μεγαλείο” του Internet, θα έπρεπε να επωφεληθούμε από αυτό και να το θέσουμε υπό δημοκρατικό έλεγχο. Αυτό σημαίνει αντικατάσταση των ιδιωτικών παρόχων με εναλλακτικούς δημόσιους, όπου αυτό είναι εφικτό και υπάγοντάς τους σε κανόνες, όπου δεν είναι.

Δεν υπάρχει τίποτα στα κανάλια μετάδοσης ή στα πρωτόκολλα του διαδικτύου, που να το “αναγκάζει” σε τεράστια συγκέντρωση επιχειρηματικών δυνάμεων. Είναι μια πολιτική επιλογή και μπορούμε να επιλέξουμε διαφορετικά.

Πηγές: <https://www.jacobinmag.com/2016/08/internet-public-dns-privatization-ica...>

<http://www.radicalit.gr/2016/09/23/theinternetshouldbeapublicgood/>